

Mötesanteckning från Biblioteksrådet

Närvarande:

Mikael Lindström, prorektor, Nina Wormbs prodekanus, Kerstin Jacobsson universitetsdirektör, Sebastiaan Meijer lärarrepresentant, Arnold Pears lärarrepresentant, Anna Jerbrant, Framtidens utbildning, Maria Haglund Överbibliotekarie, Iris Callerholm, Chef utbildningsinflytande THS, Kamila Oppelová, doktorandsektionen THS.

Övriga adjungerande:

Ika Jorum KTH biblioteket, sekreterare, Anna Blomqvist projektledare, Fastighetsavdelningen punkt 4, Lars Nordesjö, gruppchef Publiceringens infrastruktur och media, KTH Biblioteket punkt 7.

Frånvarande:

Annika Borgenstam vicerektor för forskning, Charlotta Andersson Lund, avdelningschef fastighetsavdelningen på

1 Mötet öppnas

Ordförande Mikael Lindström öppnar mötet.

2 Föregående mötesanteckningar

Genomgång av föregående mötesanteckningar.

3 Studentrelaterade frågor

Iris Callerholm berättar att THS varit inbjudna till Priogruppen *Framtidens lärmiljöer*, där Makerspacefrågan diskuterats och hon undrar hur det går. Ett rektorsbeslut håller på att utarbetas där Richard Lee Davids från Lärande, ITM kommer att utses till föreståndare. Framtidens utbildning kommer att vara projektägare och tillsätta styrgrupp och arbetsgrupp. Richard Lee Davids kommer att leda projektet och är mån om att samarbeta med studenter i projektet. Biblioteket kommer att delta i styr- och projektgrupp.

4 Utveckling och renovering av KTH Biblioteket (Anna Blomqvist)

- Statusuppdatering och förändringar i projektorganisationen. Anna Blomqvist kommer att sluta på KTH och ersättas av Kathrin Alw, ny projektledare från Fastighetsavdelningen.
- Det finns en övergripande tidplan för projektet som Anna går igenom. Salongen, lilla Salongen och Lavoisier samt Rinman och Hjärne är klara. Södra arkaden, före detta vaktmästarkorridoren, med tre nya grupprum kommer enligt planeringen bli klara före årsskiftet. Skeppsrännan (nytt namn) nuvarande arkadhallen kommer att få nya

bokhyllor och blir klar i februari. Start med att tömma Maxwell nästa vecka (24–28/11). Nuvarande Lise Meitner kommer att bli nya FUNKA-rummet. Ytan i Studio B kommer att behöva användas som kök under tiden det andra lunchrummet byggs om inom ramen för lokaloptimeringsprojektet.

- Budgetprognosen för projektet ser hittills bra ut. Utmaning finns vad gäller inredning där fastighetsavdelningen inte har tillräckligt stöd i löpande inköp. KTH Entré, kafeterian och ytorna för KTH 200 år återstår. Skyltningen är utlyft ur projektet. En arbetsgrupp i biblioteket är delaktig för det som måste göras löpande för att hantera skyltningen relaterat till projektet. Ett större omtag kring skyltning görs efter projektslut.
- En risk- och konsekvensanalys är inbokad 2/12. Utredning av brandskydd pågår. En tillgänglighetsutredning är också beställd för att säkerställa att tillgängligheten blir bra. I samråd med IT-avdelningen har beslut fattats om att samtliga grupprum ska uppdateras vad gäller AV.
- Anna berättar om återkopplingen till KTH 200 år från förra mötet om rummen som Framtidens utbildning idag sitter i (entréplan i norra tornet). KTH 200 år behöver rummen och att dessa behöver ha en öppen lösning under jubileet. Anna fördrar en lösning där ett glasparti sätts i öppningen upp till plan 3 och att den förses med kortläsare. Detta görs till en kostnad av 250 000: -
- Anna visar några bilder som ger en uppfattning om hur tidslinjen kan komma att se ut under KTH 200 år. Entrén kommer att bli mindre tillgänglig för studenter som utnyttjar ytan i entré. Anna tar med det perspektivet till projektet.

Rådet beslutar att tillstyrka byggnaden av glasparti för 250 000: -

5 Överbibliotekarien rapporterar (Maria Haglund)

Maria Haglund går igenom några av de områden som är aktuella och pågår inom bibliotekets verksamhet.

- Information om renoveringen av biblioteket uppdateras kontinuerligt på [webben](#). Även andra lokalprojekt pågår, tex byte av lampor (över 1 000 st.) och renovering av hissar.
- Budget är ännu inte klar. Media- och publiceringskostnaderna är 1 miljon SEK lägre än föregående år. I gengäld ökar personalbudgeten då flera vakanser har återbesatts. Projektet med Vinnova (BIBCAP) är än så länge oklart inför 2026. Biblioteket har en ungefärlig omsättning på drygt 100 miljoner SEK.
- KTH:s publiceringsrepetitorium *DiVA* kommer att migreras in i nytt system. Arbetet drar ut på tiden och det är osäkert om den nya uppdateringen uppfyller bibliotekets krav, varför en undersökning om alternativ kommer att göras.
- Rekrytering av nya medarbetare:
 - Samordnare för vetenskaplig publicering börjar i januari
 - Samordnare IT (Objektsledare för bibliotekets två IT-objekt) börjar också i januari
 - Forsningsdatarådgivare med fokus på kommunikation (pågår)

- I slutet av november håller biblioteket i en träff för *Nätverket för forskningsbibliotekens pedagogiska roll* då ca 150 personer deltar på plats och digitalt.
- Biblioteket tar över Luciafirandet som tidigare arrangerats av akademiska hus och medarbetare kommer att finnas på plats kl. 06:00 för att arrangera aktiviteten. En viktig aktivitet inte minst för våra utländska studenter och gästforskare.
- Stockholms stadsbibliotek tillsammans med andra Stockholmsbibliotek arrangerar nästa år konferensen *Biblioteket i kubik*. Konferensen riktar sig till bibliotekssektorn och räknar med minst 500 deltagare. KTH biblioteket deltar i styrgrupp och planeringsgrupp.
- Bibliotekets arbete med färdplanen pågår men måste tuffa på lite långsammare när det är så många andra projekt på gång. Arbetet med en ny webb förbereds. Annika Peurell är utlånad för att arbeta med att inventera KTH:s kunskapstillgångar i form av föremål inför 200-årsjubileet och säkerställa ett mer långsiktigt förvaltningsarbete.

6 Riskanalys:

Bibliotekets ledningsgrupp har gjort en riskanalys på uppdrag av internrevisionen utifrån bibliotekets tre verksamhetsområden.

- *Informationsförsörjning och kunskapshantering*
- *Lärande och möten*
- *Spridning av KTH:s vetenskapliga resultat*

Vissa områden är svagt bemannade idag, framför allt Media och samlingar, och bibliotekets IT-objekt saknar tillräcklig systemutvecklingsförmåga. Det finns också en utmaning med att vara verksamhetsnära och jobba nära lärare och forskare. Det genererar nya förväntningar som kan vara svåra att möta när resurserna är tigha, samtidigt som det är bibliotekets uppgift att jobba integrerat i forskning och utbildning. En annan risk är att vi trots goda ansatser inte fullt ut har kompetens kring utvecklingen av informationssökning i teknikskiftet med AI. Att publiceringslandskapet förändras för långsamt och att KTH inte har resurser/intresse för kulturarvsfrågor/vetenskapshistoria så att dessa frågor inte prioriteras är ytterligare en risk.

7 Framtidens publiceringslandskap – dialog om konsekvenser av Bibsams handlingsplan och Stockholmsdeklarationen.

Lars Nordesjö redogör frågan. Publiceringslandskapet har några få stora aktörer som tjänar stora pengar. Avtalen handlar både om publicering och läsning och publicering har blivit en marknad där aktörer utnyttjar situationen för att tjäna pengar. Idag har vi både blufftidskrifter och AI-generad publicering. Förtroendet för forskningen kan bli hotad om publiceringssystemet havererar.

BIBSAM:s handlingsplan ska ses i kölvattnet av ovanstående och att systemet måste pressas för att förändras i grunden. Handlingsplanen består av tre delar:

- att konsortiet inte bör teckna avtal för läsning och publicering i så kallade hybrid-tidskrifter utan enbart avtala om publicering i öppet tillgängliga tidskrifter. Detta förhållningssätt bör appliceras från 2026 och gälla alla öppna tidskrifter oavsett förlag

- att verka för och stödja nya vägar till öppen publicering och utveckla alternativa affärsmodeller samt stödja forskardrivna tidskrifter som vill migrera från traditionella förlag till andra plattformar
- att publicering sker med en öppen licens i enlighet med FAIR-principerna samt att utforska upphovsrättsliga förutsättningar för att främja öppen tillgång, exempelvis via så kallade sekundära publiceringsrättigheter

[Bibsams handlingsplan](#) har presenterats på SUHF:s generalförsamling och där fick handlingsplanen stöd. KTH har varit väldigt liberala med att betala för öppen tillgång (open access) utanför de transformativa avtalen. Det är viktigt att se vilka konsekvenser handlingsplanen får.

Parallellt med detta har forskare via Kungliga vetenskapsakademin tagit fram [Stockholmsdeklarationen](#). Forskarna ser ett problem med att många artiklar tas fram och granskas av AI vilket leder till en trovärdighetskris. De sammanställer fyra punkter: akademien återtar kontrollen över publicering, incitament för att motivera kvalitet, fusk och regler och lagar.

En diskussion följer om vilka konsekvenser det kan få att inte fortsätta teckna transformativa avtal. Det betonas att det krävs en kollegial diskussion för att öka förståelsen och en konsekvensanalys av effekterna av handlingsplanen på KTH. Lars berättar att KI gör en ämnesbaserad "white list" vilket kan vara svårt på KTH som har en stor bredd av ämnen. SU är drivande i frågan och rektor och överbibliotekarie samarbetar.

Arnold: Hur kommer detta att slå för yngre forskare? Behöver Sverige gå först? Frågor som behöver analyseras är hur lojala behöver vi vara mot konsortiet och om vi inte stödjer handlingsplanen bör vi då lämna konsortiet? Maria framhåller också vikten av att våga gå först för att få till en förändring för hela systemet. Nina påpekar att även externa parter kan bjudas in till diskussion i frågan.

Biblioteket tar vidare förra mötets beslut om ett publiceringsråd och börjar med en konsekvensanalys och en plan för förankring av frågorna i fakulteten. Maria skickar ut en förfrågan om namn till publiceringsrådet efter mötet. Det är viktigt att få in olika ämneskompetenser i rådet. Maria påpekar att det är viktigt att komma ihåg att varje förhandling är unik och att alla förhandlingar inte sker samtidigt så förändring sker inte över en natt.

8 Nästa möte

Nästa möte för Biblioteksrådet är 18 mars 2026.

9 Mötet avslutas

Ordförande, prorektor Mikael Lindström, avslutar mötet.

Anteckningar av

Ika Jorum